

Hoofdstuk 38

Lieve kleinkinderen,

Mijn grootvader Andries Hovinga was beurtschipper. Met zijn vrachtboot, een skûtsje, voer hij van Anjum naar Dokkum en dan verder naar Leeuwarden, Sneek en over het Tjeukemeer bij Echtenerbrug naar Zwartsluis tot aan Zwolle toe. En dan zeilde hij weer terug naar Anjum. Hij vervoerde aardappelen, suikerbieten, turf en ander soort vracht. Zelf moest hij met zijn oudste zoon Jan het schip laden en lossen. Als het slecht weer was, vertelde mijn moeder mij, vond ze het in de roef (de huiskamer aan boord) altijd heel knus en gezellig. Maar dat mocht niet van haar moeder, mijn grootmoeder Romkje Hovinga-van Boerum. Mijn moeder moest dan denken aan de mannen, die buiten in de regen, druk aan het werk waren. Dat was geen pretje!

Eens op een zondagmiddag hoorden ze luid schreeuwen en schelden op het schip van hun burens. Buurman en buurvrouw hadden een fikse ruzie, waarbij zelfs klappen vielen. Mijn grootvader hoorde en zag het en bemoeide zich ermee. Dit kon toch niet! Een man slaat zijn vrouw toch niet....

Maar hij kreeg de kous op z'n kop, want nu begon het ruziënde echtpaar samen mijn grootvader de huid vol te schelden. Waar bemoeide hij zich mee? En die paar tikken, die zij soms van haar eigen man kreeg, schreeuwde de buurvrouw mijn opa naar het hoofd, daar hoefde Hovinga zich niet mee te bemoeien!

En mijn grootvader Andries Hovinga bedoelde het zo goed....

Hoofdstuk 38 - 'Laat mijn volk gaan....' - Exodus 5 en 6

Ze hadden al heel lang geleden de moed opgegeven, dat volk van slaven. Ze waren al zoveel jaren slaaf geweest en wie durfde er nu in opstand te komen tegen die machtige Farao? Zoals de toestand nu was, zo zou het altijd wel blijven. En die mooie, oude verhalen van Abraham, Izaäk en Jacob, van een land overvloeiende van melk en honing, daar geloofden ze niet meer in. Jaar na jaar deden ze moedeloos, zwijgend en zonder hoop hun zware arbeid.

Op een goede dag waren daar zomaar twee mannen, Mozes en Aäron, die de oudsten van het volk opriepen tot een volksvergadering. Ze kwamen, de oudsten en de wijzen van het onderdrukte volk. Met kloppend hart en gloeiende wangen luisterden naar dat nieuwe en blijde verhaal van hun God, die gesproken had vanuit een brandende doornstruik. *Hun eigen God, die hen wilde verlossen uit dit slavenhuis in Egypte.*

Toen hun eerste blijdschap een beetje bekoeld was en de oude twijfel weer de kop opstak, ging Mozes staan en deed de drie wonderen voor hun verbaasde ogen. Toen geloofden ze alles wat Aäron gezegd was en blij gingen ze terug naar hun eigen familie om de blijde boodschap te vertellen.

Mozes kon er zeker van zijn. Op zijn teken zouden ze in opstand komen tegen de wrede Farao met zijn soldaten.

Nog diezelfde dag vroegen Mozes en Aäron audiëntie aan bij de Farao.

Op audiëntie bij de Farao.

Het was niet meer dezelfde Farao van veertig jaar geleden. Mozes hoefde niet bang te zijn dat hij hem zou herkennen. Maar deze Farao was niet minder trots en eigenwijs dan zijn voorganger.

Met een wrede blik in zijn ogen en vol verachting keek hij vanaf zijn hoge troon neer op de beide mannen, die voor zijn troon stonden. Wat wilden ze toch? Hoefden zij niet te werken? Dat zij hem lastig vielen in zijn eigen paleis! Wat ze ook zouden vragen, ze hadden een vergeefse reis gemaakt! Geen gunsten aan dat slavenvolk de Hebreërs!

Toen hij vroeg wat ze wilden nam Aäron het woord.

Hij zei: ‘De Heer, de God van Israël, heeft gezegd dat u de Israëlieten naar de woestijn moet laten gaan. Zij moeten daar een feest voor Hem vieren.’

De Farao keek boos. Diepe rimpels verschenen op zijn voorhoofd. Hoe durfden ze, dat slavenvolk! Dus, ze wilden de grens over en de wildernis in. En dan zag hij ze nooit weer terug. Dachten ze nu werkelijk dat hij zo onnozel was? En dat durfden ze te vragen in de naam van de Heer, een god waarvan hij nog nooit gehoord had. Zo’n god kon nooit van veel betekenis zijn, anders zou zijn volk niet in slavernij leven.

Koel en uit de hoogte vroeg hij: ‘Wie is die Heer, naar wie ik zou moeten luisteren? Waarom zou ik de Israëlieten laten gaan? Ik ken de Heer niet en ik laat de Israëlieten niet gaan.’

Ernstig antwoordde Aäron: ‘De God van de Israëlieten is machtig en Hij heeft met ons in de woestijn gesproken. Geef ons alstublieft toestemming om in de woestijn Hem offers te gaan brengen. Anders zal Hij ons straffen met ziekte of oorlog.’

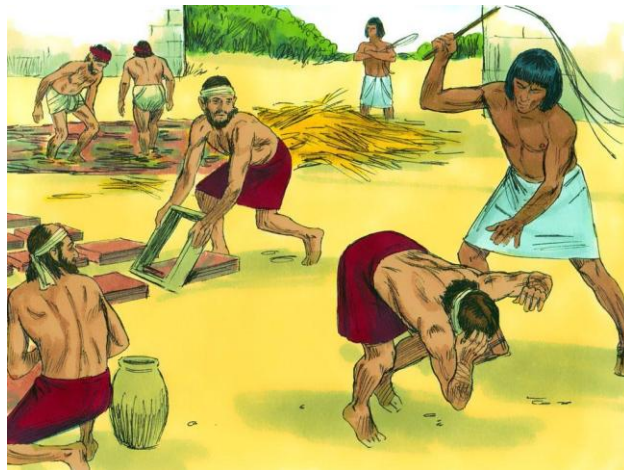
Maar de Farao was niet voor rede vatbaar: zij kregen hem niet bang voor een god die in de woestijn woonde. En met deze twee bedelaars voor hem wilde hij niet eens meer praten.

Kort zei hij: ‘Jullie, Mozes en Aäron, jullie houden mijn slaven van het werk af. Moet ik mijn bouwplannen om jullie veranderen? Nee, nooit! Ik zal de herendiensten de helft zwaarder maken. Dat zal jullie afleren om te dromen van vrijheid en feesten. En nu, weg uit mijn ogen! Aan het werk, jullie allemaal!’

En de Farao meende wat hij zei. Diezelfde dag nog liet hij de bewakers van de Israëlieten bij zich komen. Ook de Israëlieten die het werk moesten controleren. Streng sprak hij hen toe. ‘Voortaan mogen jullie de mensen voor het maken van stenen geen stro meer geven. Ze moeten zelf maar stro zoeken. Maar ze moeten net zoveel stenen maken als anders, *niet één steen minder!* Ze zijn lui! Daarom roepen ze dat ze offers willen brengen aan hun God. Ze moeten gewoon harder werken. Dan hebben ze geen tijd meer om naar die onzin te luisteren.’

De slavendrijvers bogen diep voor de Farao. Buiten het paleis lachten ze wreed. Ze zouden het gewaar worden, dat luie slavenvolk, dat je niet met zulke doldrieste vragen bij Farao aan kon komen!

Maar de voormannen van de Israëlieten gingen terneergeslagen naar huis. Ze wisten dat je op deze manier nooit hetzelfde aantal stenen kon bakken. Maar dat was natuurlijk de bedoeling van de Farao. En ’s avonds wanneer de stenen geteld en de lijsten ingeleverd moesten worden, dan kregen zij de straf.

Geen stro meer, maar wel meer straf...

Dat Mozes naar de Farao was geweest had niet veel geholpen. Nee, hij had juist het tegenovergestelde bereikt. In plaats van beter, had hij het voor hen slechter gemaakt....

De volgende ochtend, nog voordat de zon goed opgekomen was, liepen ze al over de akkers en zochten naar stro dat op het land was blijven liggen. De hele dag werkten ze nog harder dan anders en de korte pauzes werden nog korter gemaakt. Ze liepen zo hard ze konden met stapels stenen. Maar hoe goed ze ook hun best deden, hoe de slavendrijvers ook met hun stokken dreigden: de dag was te kort voor het werk dat ze moesten doen.

In de late avond toen het al schemerig werd, stonden de voormannen vastgebonden aan de geselpalen en kletsten de stokken op hun blote ruggen. En zo zou het morgen weer gaan en overmorgen en alle dagen.

In hun grote nood gingen de voormannen de volgende dag weer naar de Farao. Dit was zo wreed, zo onrechtvaardig. Misschien konden ze de Farao op andere gedachten brengen en zou hij hen genadig zijn. Toen ze voor hem stonden vergaten ze hun pijnlijke ruggen en hun angst voor hem. Hartstochtelijk zeiden ze tegen hem: ‘Waarom behandelt u ons zo? We worden geslagen omdat we niet genoeg stenen maken. Maar dat is de schuld van de bewakers. Want zij geven ons geen stro meer!’

Maar de Farao wilde **niet** naar hen luisteren, net zoals hij ook niet naar Mozes en Aäron had willen luisteren. Al heel snel stonden ze weer op straat. De wanhoop stond op hun gezichten te lezen. Dit was geen leven en als dit lang zou duren was de dood een uitkomst...

Buiten het paleis van de Farao stonden Mozes en Aäron hen op te wachten. Bij het zien van deze beide mannen werden ze vreselijk boos. Alles was hun schuld. Als zij zich hadden stilgehouden was hun werk niet zo onnoemlijk zwaar geworden en hadden ze gisteravond niet aan de geselpaal vastgebonden gestaan. O, ze konden zo mooi praten, deze Mozes en Aäron! Ze zouden uit Egypte vertrekken beladen met goud en zilver en in de mooiste kleren. Ja, ze zouden gaan naar een land van melk en honing. Het klonk zo mooi, maar er was niets van uitgekomen. De teleurstelling was groot en bitter zeiden ze tegen Mozes en Aäron: ‘Het is jullie schuld dat de Farao en zijn bewakers zo’n hekel aan ons hebben. Het is jullie schuld dat zij ons nu zo slecht behandelen! Jullie hebben de Farao een zwaard in zijn hand gegeven om ons te doden. *Wij hopen dat de Heer jullie daarvoor straft!*’

Moedeloos liepen Mozes en Aäron bij hen vandaan. Nu was het weer net zoals veertig jaar geleden, dacht Mozes wanhopig. Toen had zijn eigen volk hem aan

de vijand verraden en nu spraken de voormannen van zijn volk de vloek over hem uit. Moest het met hem dan altijd fout gaan? Maar deze keer was het toch anders: nu had God hem geroepen en nu wist hij waar hij met zijn intens verdriet en wanhoop naar toe moest. Mozes zocht een rustige plek op waar hij alleen was. Daar stak hij zijn handen in gebed omhoog en bad: ‘Heer, waarom behandelt u dit volk zo slecht? Ik heb namens U met de Farao gesproken. Maar daardoor is alles nog erger geworden. U hebt Uw volk helemaal niet gered.’ De Heer bestrafte zijn dienstknecht niet om zijn bittere woorden. Hij wist hoe zwaar Mozes het had en zei: ‘Mozes, nu zul je zien wat Ik met de Farao ga doen. Ik zal hem dwingen om mijn volk te laten gaan. Hij zal zelfs de Israëlieten uit zijn land weggagen. Ga opnieuw naar de leidlieden van je volk en zeg tegen hen dat Ik hen zal bevrijden uit de macht van de Farao en dat Ik hen zal brengen naar het land, dat Ik aan Abraham, Izaäk en Jacob beloofd heb.’

De voormannen wilden niets meer van Mozes weten.

Maar toen Mozes dit Godswoord overgebracht had wilde het volk niets meer van hem weten. Ze geloofden zijn woorden niet en vertrouwden hem niet. Nee, ze geloofden niet dat God Mozes en Aäron naar hen gestuurd had.

In diezelfde tijd stuurde de Heer Mozes weer naar de Farao. Mozes had geen hoop dat het zou helpen.

Met een zucht zei hij: ‘Ach Heer, als mijn eigen volk niet eens naar mij wil luisteren, hoe zal de Farao mij dan geloven?’

Maar hij ging toch en sprak met de Farao over Gods grote macht. De Farao lachte spottend.

‘Doe eens een wonder,’ vroeg hij. Als die vreemdelingen uit de wildernis dat wel konden, dan zouden zijn wijzen hun nog eens iets anders laten zien! Hij keek wel vreemd op toen Aäron op een wenk van Mozes zonder toverspreuken uit te spreken, zijn staf op de grond gooide en veranderde in een grote slang. Maar de Farao was niet verslagen. Zijn wijzen en tovenaars konden dit ook. Zij toverden zelfs twee slangen.

Het was een vreemd gezicht: de Farao op zijn hoge troon en vlak voor hem drie slangen die over de grond kropen. En tussen de wijzen en tovenaars stonden daar de beide broers met hun lange, grijze baarden.

Het zou nog vreemder worden: de grote slang van Aäron viel de beide andere slangen aan en verslond ze.

De grote slang van Aäron at de beide andere slangen op.

De Farao zag het woedend aan. Aäron pakte de grote slang bij zijn staart en die veranderde direct weer in zijn herdersstaf. Dat konden de wijzen en tovenaars van de Farao hem **niet** nadoen: zij hadden geen staf meer. Kwaad stuurde de Farao hen de deur uit. Rechttop, Aäron met de staf vast in zijn hand, gingen ze het paleis uit als mensen die het van een sterke vijand gewonnen hadden.

De Farao verhardde zijn hart. Hij wilde niet toegeven. Het mocht dan waar zijn dat die slavengod grote dingen kon doen, maar één ding kon hij niet: *hij kon het niet winnen van de Farao van Egypte!* Nooit, nee nooit liet hij hen gaan, dat slavenvolk van de Hebreërs....

Mozes en Aäron voor de Farao van Egypte.

‘Laat mijn volk gaan....’